

Biskup Ignacy Świrski – pasterz niezłomny w miłości do bliźniego

Biskup Ignacy Świrski, od 24 marca 2018 roku – Sługa Boży, zapisał się w historii Kościoła jako jej wybitna postać. Kim był, jaki jest jego związek z Białostoczną i dlaczego znajduje miejsce wśród pasterzy niezłomnych – w poniższym artykule zostanie podjęta próba odpowiedzi na te pytania.

Poddając analizie nad wyraz bogate życie Biskupa Ignacego należy wyodrębnić kilka jego etapów poczynając od lat dzieciństwa, poprzez okres studiów i drogę ku kapłaństwu, następnie lata posługi jako wykładowcy, ojca duchownego i wychowawcy seminaryjnego, poprzez służbę w roli kapelana Wojska Polskiego, nauczyciela akademickiego, rektora Seminarium aż po okres poświęcenia się Kościołowi jako biskup siedlecki, czyli podlaski. Lata jego ponaddwudziestoletniej posługi pasterskiej (1946-1968) przypadają na okres powojenny – niezwykle trudny czas dla Kościoła katolickiego w Polsce.

Ignacy Świrski urodził się 20 września 1885 roku w Ellern na Łotwie k. Dyneburga w dawnych Inflantach Polskich. Był czwartym z sześciorga dzieci Michała i Emilii z Saulewiczów Świrskich¹. Pełna pobożności, wrażliwości i odpowiedzialności za drugiego człowieka atmosfera domu rodzinnego mocno ukształtowała osobowość i cechy charakteru przyszłego Sługi Bożego. Odpowiadając na głos powołania, w 1904 roku wstąpił w progi Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Mohylewskiej w Petersburgu. Alumn Świrski wykazywał niezwykle pracowitą i nieprzeciętne zdolności intelektualne, dlatego w roku 1907 został wysłany na kontynuację studiów filozoficzno-teologicznych w Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Studia zakończył uzyskaniem dwóch doktoratów: z filozofii i teologii. 28 października 1913 roku, również w Wiecznym Mieście, otrzymał święcenia kapłańskie. Gdy w połowie lipca 1914 roku powrócił do Petersburga, otrzymał nominację na wykładowcę teologii moralnej w Mohylewskim Seminarium Duchownym. Pełnił tam jednocześnie posługę ojca duchownego alumnów. Od 1917 roku, był profesorem Akademii Duchownej, a po jej rozwiązaniu – w 1918 roku – został mianowany dyrektorem gimnazjum polskiego w Dyneburgu. Funkcję tę piastował do 30 marca 1919 roku.

¹ I. Świrski, *Curriculum vitae*, rps.; *Akta osobiste bpa I. Świrskiego*, mps, Archiwum Kurii Diecezjalnej w Siedlcach, s. 1.

W życiorysie ks. Świrskiego znajduje się też ponaddwuletni epizod związany ze służbą wojskową. Od czerwca 1919 roku do września 1921 roku posługiwał w Wojsku Polskim jako kapelan, proboszcz garnizonu, dywizji a nawet dziekan IV armii awansując do stopnia majora. Praca duszpasterska w wojsku była niewdzięczna. Mimo że wiele wysiłku wkładał, aby ratować morale żołnierzy i zbliżyć ich do Boga. Oprócz tego, niejednokrotnie musiał pełnić powinności grabarza, przygotowując groby dla zmarłych żołnierzy². Uderzające są fakty, że Sługa Boży zawsze był gotów być tam, gdzie ludzie potrzebowali kapłana.

18 września 1921 roku przez ponad 18 lat ks. prof. I. Świrski był związany z Uniwersytetem Stefana Batorego w Wilnie, gdzie stał się jednym z głównych organizatorów zarówno działalności naukowej jak i szeroko pojętego życia akademickiego. Oprócz teologii moralnej wykładał również teologię pastoralną i filozofię. Ponadto z pełnym podziwem zaangażowaniem kilkakrotnie (począwszy od roku 1924) pełnił funkcję dziekana Wydziału Teologicznego tejże uczelni, będąc również członkiem komisji statutowej do spraw nauczania i wychowania, administracyjnej, budżetowej i bibliotecznej Senatu Akademickiego³. Jak twierdzą studenci, ks. Świrski jako wykładowca był wymagający, ale sprawiedliwy i życzliwy. Wielu wspomina go zainteresowanego życiem studentów i wielkiego dobrodzieja tych, którzy znajdowali się w trudnej sytuacji materialnej, a jednocześnie żyjącego bardzo skromnie⁴. W opinii świadków, otrzymywane wynagrodzenie dziekana i wykładowcy w większości przeznaczał na pomoc finansową dla najbiedniejszej młodzieży. Adam Skreczko zaznacza, że niejednokrotnie tylko dzięki jego pomocy student mógł ukończyć studia⁵.

Ksiądz prof. I. Świrski, poza pracą na Uniwersytecie, angażował się także w prace Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Towarzystwa Teologicznego oraz żywo interesował się sprawami unii z Kościołem prawosławnym, stając się jednym z najbliższych i najbardziej cenionych współpracowników bp. Zygmunta Łozińskiego, organizatora Unijnych Zjazdów w Pińsku⁶.

W konsekwencji wybuchu II wojny światowej władze litewskie i radzieckie 12 grudnia 1939 roku zamknęły Uniwersytet. W związku z tym Wydział Teologiczny USB został przeniesiony do Wyższego Seminarium Duchownego, gdzie potajemnie, na tzw. kompletach prowadzono wykłady, ćwiczenia, seminaria naukowe i kontynuowano prace magisterskie. Ksiądz prof. Świrski prowadził tam zajęcia z teologii moralnej i psychologii⁷. Dnia 3 marca 1942 roku gestapo i tajna policja litewska otoczyli budynek seminaryjny i aresztowali profesorów

² J. Babik, *Homo Dei – rzecz o biskupie Ignacym Świrskim*, [w:] *Kościół w Polsce. Dzieje i kultura*, XVIII, red. J. Walkusz, Lublin 2019, s. 119.

³ Por. A. Skreczko, *Ks. Ignacy Świrski – wychowawca i profesor (okres wileński i białostocki)*, [w:] *Biskup Ignacy Świrski 1885-1968. Osoba i dzieło*, red. B. Błoński, Siedlce 2008, s. 35.

⁴ Por. J. Skorodiuk, *Człowiek Boży. Życie duchowe biskupa Ignacego Świrskiego*, Siedlce 2015, s. 23-24.

⁵ A. Skreczko, *Ks. Ignacy Świrski...*, s. 34.

⁶ J. Babik, *Homo Dei...*, s. 120.

⁷ M. Świder, *Biskup Ignacy Świrski. Świadek miłosierdzia Bożego*, Siedlce 2018, 13.

i alumnów wileńskiego Seminarium. Profesorów wywieziono do obozów a kleryków na roboty przymusowe do Niemiec⁸. Ksiądz Świrski w cudowny sposób uniknął aresztowania. Zamieszkał wtedy w Zacharyszkach Małych, w pobliżu Turgiel, w majątku Jerzego Ziemackiego, gdzie podjął pracę jako ogrodnik na plantacji tytoniu. Przebywał tam do 31 sierpnia 1944 roku⁹. Następnie powrócił do pracy dydaktycznej w Seminarium. Jednakże krótko kontynuował swoją aktywność akademicką, bowiem już 20 lutego 1945 roku władze litewskie zajęły gmach i zamknęły Seminarium jako „polski zakład naukowy niedopuszczalny w republice litewskiej”. W tej sytuacji, w związku z obowiązkiem repatriacji i przesiedleń, abp Jałbrzykowski po naradzie z profesorami zdecydował o przeniesieniu uczelni z Wilna do Białegostoku. Jako pierwsi, już w marcu 1945 roku, na nowe miejsce przyjechali prefekt Seminarium ks. Aleksander Mościcki i prokurator Seminarium – ks. Jan Krassowski, by w Białymstoku, w tej części Archidiecezji Wileńskiej, która pozostawała w granicach Polski (51 parafii) znaleźć siedzibę i przygotować ją do potrzeb uczelni. Po naradzie z dziekanem białostockim ks. Chodyką i rozmowach z władzami zniszczonego w 70% miasta Białegostoku ustalono, że Seminarium będzie mieściło się w domu Braci Sług Najświętszej Maryi Panny i św. Franciszka przy ul. Słonimskiej 8, zajmowanym ostatnio przez wojska sowieckie¹⁰. 30 kwietnia 1945 roku, specjalnym transportem uniwersyteckim, ks. Świrski przybył z zasadniczą grupą księży profesorów do Białegostoku. Wkrótce, 14 maja 1945 roku ks. prof. Ignacy Świrski został mianowany rektorem Wyższego Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Białymstoku. Pełniąc ten odpowiedzialny urząd prowadził również wykłady z teologii moralnej szczegółowej i psychologii¹¹. Oprócz organizacji pracy naukowej i formacyjnej, to stanowisko wymagało od nowego rektora również pełnego zaangażowania w kwestie administracyjne i gospodarcze. Arcybiskup Metropolita Edward Kisiel, późniejszy pasterz białostocki wspominał: „Z tego okresu alumni Seminarium zapamiętali dobrze swego rektora i profesora jako człowieka oddanego bez reszty sprawie Seminarium i tak jak w Wilnie miłosiernego względem alumnów i osób potrzebujących pomocy”¹².

Funkcję rektora białostockiego Seminarium, ks. Świrski pełnił zaledwie rok, ponieważ 12 kwietnia 1946 roku Ojciec Święty Pius XII mianował go biskupem diecezji siedleckiej, czyli podlaskiej. Należy zaznaczyć, że już przed wieloma laty, w okresie międzywojennym, dostał propozycję godności biskupiej jako sufragan diecezji pińskiej. Wtedy, na początku lat 30. XX wieku, odmówił przyjęcia sakry ze względów zdrowotnych. Dnia 30 czerwca 1946 roku w kościele farnym

⁸ A. Skreczko, *Ks. Ignacy Świrski...*, s. 36.

⁹ T. Krahel, *Przez więzienia i obozy do kapłaństwa. Wojenne losy alumnów Seminarium Duchownego w Wilnie*, Białystok 2015, s. 63.

¹⁰ A. Skreczko, *Ks. Ignacy Świrski...*, s. 37.

¹¹ M. Świder, *Biskup Ignacy Świrski...*, s. 14.

¹² E. Kisiel, *Wspomnienia o biskupie Ignacym Świrskim*, [w:] *Chrześcijaństwo*, t. 17, red. B. Bejze, Warszawa 1986, s. 25.

w Białymstoku, ks. kard. August Hlond, Prymas Polski udzielił sakry biskupiej ks. prof. Ignacemu Świrskiemu¹³. Współkonsekratorami byli Arcybiskup Wileński Romuald Jałbrzykowski i biskup łomżyński Stanisław Kostka Łukomski. Uroczysty ingres do katedry siedleckiej miał miejsce 4 lipca tegoż roku. W liście pasterskim na objęcie rządów w diecezji siedleckiej ślubował wobec powierzono-ego sobie ludu Bożego, że dla diecezji nie będzie szczędził ani pracy, ani cierpień, jeśli Bóg zażąda krwi własnej¹⁴. Istotnie, w swoim herbie biskupim – jako wyraz złączenia się z cierpiącym Chrystusem – nowy pasterz diecezji umieścił zawołanie *Cruci adhaesit cor meum – Serce moje przywarło do krzyża*¹⁵.

Pasterska posługa Biskupa Ignacego w diecezji siedleckiej, czyli podlaskiej przypadła na trudne, powojenne lata. Pożoga wojny przyniosła ogrom zniszczeń nie tylko materialnych, ale też odcisnęła destrukcyjne piętno na życiu moralnym mieszkańców Podlasia. Będąc w pełni świadomym zastanej sytuacji i wyzwania, które stają przed nim jako pasterzem owczarni ludu Bożego, całkowicie poświęcił się duszpasterskiej trosce o powierzony mu Kościół siedlecki. Przez 22 lata rządów w diecezji, niczym niestrudzony żołnierz Chrystusa, niezłomnie walczył o życie duchowe i zbawienie swoich diecezjan. W pierwszym liście pasterskim nauczał, że gdy świat rzucił się do odbudowywania zrujnowanych miast i wsi, nam pasterzom nakazuje Chrystus odbudować zniszczoną godność człowieka, aby w tych miastach i wsiach nadal byli wyznawcy Chrystusa. Obiecuję tobie – zapewniał – mój wierny ludu podlaski, że wyteżę wszelkie siły, aby sprostać tak pojętemu zadaniu Arcypasterza¹⁶. Rzeczywiście, z wielkim zapalem organizował rekolekcje i misje ewangelizacyjne już w pierwszych latach swojej posługi (1948-1950). W czasie trwania Wielkiej Nowenny przed Millenium Chrztu Polski realizował program duszpasterski nakreślony przez Episkopat Polski. Kult Maryjny stał się również cechą charakterystyczną pasterskiej posługi Biskupa Ignacego. W dniach od 6 sierpnia 1958 do 28 kwietnia 1959 roku zorganizował pierwszą peregrynację Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej po parafiach diecezji, następnie 25 marca 1962 roku oddał w macierzyńską opiekę Maryi diecezję siedlecką, 18 sierpnia 1963 roku dokonał koronacji cudownego obrazu Matki Bożej w Leśnej Podlaskiej.

Biskup Ignacy z wielką troską i odpowiedzialnością dbał o formację alumnów do kapłaństwa, o wykształcenie i wysoki poziom życia moralnego duchowieństwa, o budowanie właściwych relacji między biskupem a kapłanami oraz o ich wzajemną współpracę. W jedności z biskupem i posłuszeństwie widział szansę na zachowanie jedności Kościoła, która w tamtym powojennym okresie narażona była na rozbitcie ze strony ówczesnego ustroju politycznego.

¹³ Z. Młyńczyk, *Parafia farna w Białymstoku*, Warszawa – Białystok, 1948-49, mps s. 173, Arch. Biblioteki Sem. Duch. w Białymstoku.

¹⁴ I. Świrski, *List pasterski z okazji objęcia rządów w diecezji siedleckiej (4.07.1946)*, „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie” (1946), nr 4-9, s. 50.

¹⁵ J. Babik, *Homo Dei...*, s. 123.

¹⁶ I. Świrski, *List pasterski...*, s. 50.

Zabiegając o osobistą pobożność księży powtarzał często, że najlepszym narzędziem w walce z bezbożnością tego świata jest osobista świętość kapłana. Do takiej świętości sam też dążył. Zwracał uwagę również na zaradzenie potrzebom materialnym swoich księży, zwłaszcza na małych parafiach oraz chorych kapłanów i emerytów¹⁷. Ksiądz Jan Babik, kanclerz Kurii siedleckiej, podkreśla, że bp Świrski swoją życzliwością, otwartością i ojcowskim podejściem stwarzał dobry klimat współdziałania w ramach prezbiterium diecezjalnego. Stąd też wielu księży, którzy nazywali go z wielką dobrocią *Papa*, wspominając po latach swojego pasterza przy różnych okazjach, zawsze z wielkim szacunkiem podkreślali te właśnie cechy¹⁸. Jeden z wyświęconych przez niego kapłanów, ks. Eugeniusz Matyska, o relacjach z Biskupem mówił w następujący sposób: „On był jak potężny filar, do którego przywiązaliśmy się sznurami miłości i posłuszeństwa. Przy nim czuliśmy się pewni i bezpieczni”¹⁹. Udzielił święceń kapłańskich 159 diakonom.

Biskup Świrski zapisał się też w historii Kościoła siedleckiego jako gorliwy obrońca życia bezalkoholowego. Mając świadomość jak wielkie niebezpieczeństwo dla życia moralnego zarówno całego społeczeństwa jak i jego jednostek niesie plaga alkoholizmu, niejednokrotnie podejmował ten problem w swoim nauczaniu. W dniu 8 września 1948 roku wydał specjalny list pasterski, w którym omówił plagę pijaństwa i wzywał do organizowania wesel bez alkoholu. Później ów list został opublikowany i rozpowszechniony w całej Polsce²⁰.

Mówiąc o niezłomności biskupa Ignacego nie można nie zauważyć jego wierności Ewangelii i Kościołowi, a szczególnie Ojcu Świętemu w kontekście różnorodnych nacisków i inwigilacji ze strony wrogiemu Kościołowi ówczesnego systemu politycznego. W zasobach Instytutu Pamięci Narodowej, a także zachowanych w Archiwum Państwowym w Siedlcach materiałach wytworzonych przez Wydział do spraw Wyznań bezpośrednio wynika, że zarówno wobec bp. Świrskiego, jak też wobec Kurii diecezjalnej, prowadzone były różnorakie działania operacyjne pod nazwą „Służalcy”²¹. Historyk z Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Siedlcach, Rafał Dmowski, potwierdza, że w teczce bp. Ignacego Świrskiego znajduje się 149 stron różnej wartości dokumentów z lat 1953-1966, czasami wszytych do niej podwójnie tj. oryginał pisany na maszynie i kopia pisana przez kalkę. Są to między innymi charakterystyki Biskupa

¹⁷ Zob. D. Lipiec, A. Ślawatyniec, *Biskup Ignacy Świrski jako pasterz diecezji siedleckiej*, [w:] *Biskup Ignacy Świrski 1885-1968. Osoba i dzieło*, B. Błoński, Siedlce 2008 s. 101-104.

¹⁸ J. Babik, *Homo Dei...*, s. 125.

¹⁹ E. Matyska, *Wspomnienia o biskupie Ignacym Świrskim*, [w:] *Chrześcijaństwo...*, s. 33; zob. także wypowiedzi kapłanów zawarte w filmie biograficznym *Z Wilna do nieba. Upamiętnienie Ks. Bpa Ignacego Świrskiego* (scenariusz i reżyseria: Mirosław Krzykowski i Jan Świrski, produkcja: Fundacja Reduty Dobrego Imienia, Warszawa – Kraków 2017).

²⁰ I. Świrski, *W obronie godności wesela*, Poznań – Warszawa – Lublin, 1949.

²¹ Szczegóły działalności pracowników Wydziału do spraw Wyznań wobec biskupa siedleckiego Ignacego Świrskiego opisuje Rafał Dmowski w artykule *Biskup Ignacy Świrski w świetle ocen Wydziału do spraw Wyznań*, [w:] *Biskup Ignacy Świrski 1885-1968. Osoba i dzieło*, s. 115-131.

wytworzone na potrzeby władz państwowych, sporządzane co kilka lat. Pomimo że – jak na to wskazują chociażby dokumenty ze zbiorów Instytutu Pamięci Narodowej – był wielokrotnie inwigilowany, podsłuchiwany i przesłuchiwany, w relacjach z rządzącymi wykazywał się roztropnością i służył zawsze dobru Kościoła. Interesujące, że to, co w notatkach pracowników Wydziału do spraw Wyznań było szkalujące Biskupa, z punktu widzenia niezłomności w posłuszeństwie i wierności Kościołowi okazało się być jego zwycięstwem. W jednej z charakterystyk funkcjonariusze notują: „Ślepo posłuszny polityce Watykanu i Wyszyńskiego. Nie wierzy w zwycięstwo socjalizmu, nie interesuje się budowaniem Polski Ludowej²². Profesor Dmowski podsumowuje swój artykuł na temat postawy bp. Świrskiego wobec ówczesnego antykościelnego systemu politycznego informacją, żeteczka Biskupa sporządzona przez urzędników Wydziału do spraw Wyznań przynosi ogromną ilość dowodów na jego trudną walkę z władzami państwowymi w obronie religii katolickiej. Mimo podeszłego wieku – zaznacza – i nekającej go przez ostatnie lata życia ciężkiej choroby był nieugięty w rozmowach z władzami, nie dbał o to, czym może się dla niego skończyć taka postawa. Jeśli zgadzał się na wykonanie jakiś poleceń władz państwowych, to zawsze zaznaczał, że czyni to dla dobra powierzonej sobie diecezji choć przymuszony naciskiem władz państwowych²³.

Nie ulega wątpliwości, że tytuł pasterza niezłomnego jest właściwym określeniem dla Sługi Bożego Biskupa Ignacego Świrskiego. Oprócz jego niezłomności w wierności i posłuszeństwie Bożemu powołaniu, a także niezłomności w kroczeniu drogą Ewangelii i wartości chrześcijańskich, a nie według rozmaitych ideologii, Biskup Ignacy okazał się być niezłomnym przede wszystkim w realizacji pierwszego i najważniejszego przykazania Bożego: przykazania miłości Boga i człowieka (por. Mt 22, 35-40). Najbardziej charakterystycznym elementem pasterskiej posługi bp. Świrskiego, wyniesionym z domu rodzinnego i wynikającym z wiernego naśladowania Chrystusa, było nieustanne pochylanie się nad człowiekiem potrzebującym, jego niezłomna gotowość w niesieniu pomocy chorym i skrzywdzonym, często z bardzo konkretną odpowiedzią na ich biedę. Był zawsze gotowy do poświęcenia i ofiary. Cnoty prostoty, pokory, dobroczynności i ofiarowania się dla innych bp Świrski praktykował w stopniu heroicznym i godnym naśladowania²⁴. Dlatego w wielu wspomnieniach osób go pamiętających, jak również w licznych opracowaniach mu poświęconych ukazywany jest jako „ojciec ubogich” lub po prostu jako święty człowiek. „Ojciec ubogich” to określenie, które adekwatnie oddaje jego postawę realizacji powołania do miłości bliźniego. Tak też o Biskupie Ignacym napisano na jego płycie nagrobnej znajdującej się po prawej stronie katedry w Siedlcach.

²² R. Dmowski, *Biskup Ignacy Świrski w świetle ocen Wydziału do spraw Wyznań*, s. 121.

²³ Ibidem, s. 131.

²⁴ J. Babik, *Homo Dei...*, s. 126.

W swoich listach pasterskich nader często apelował o postawę miłosierdzia w codziennym życiu chrześcijańskim. W związku z tym każdego roku przed zbliżającym się Tygodniem Miłosierdzia kierował list pasterski do diecezjan, gdzie poruszał różnorodne aspekty miłości bliźniego i wszelkiej działalności charytatywnej. W jednym z nich pisał: „Gdzie wiara jest żywa – tam ona stanowczo wydać musi obfite owoce akcji dobroczynnej – tam nie powinno być nędzarza ani ubogiego, ani głodnego, ani nagiego”²⁵. Jak zgodnie potwierdzają świadkowie jego życia, bp Świrski nigdy nie pozostawił bez pomocy osób potrzebujących. Jednym z konkretnych przejawów jego działalności charytatywnej było wspieranie działalności „Caritas”, a po jego upaństwowieniu w 1950 roku, utworzenie w Kurii Diecezjalnej referatu dobroczynności. Przyczynił się do zorganizowania w Siedlcach kuchni dla ubogich. Z inicjatywy pasterza każdego dnia 50-60 biednych i potrzebujących otrzymywało obiad. Ponadto, oprócz systematycznych działań charytatywnych biskup spieszył z pomocą w wypadkach losowych na przykład powodzianom czy pogorzelncom. Miłość bliźniego i wrażliwość na jego potrzeby bez wątpienia była priorytetem jego pasterskiej posługi. W praktycznej realizacji miłości bliźniego, zwłaszcza ubogiego, chorego i potrzebującego okazał się prawdziwie pasterzem niezłomnym.

W opinii wielu świadków życia Biskupa Ignacego nigdy nie pozostawił bez pomocy osób potrzebujących. Ksiądz Jan Babik, kanclerz Kurii Diecezjalnej w Siedlcach relacjonuje, że w Archiwum Diecezjalnym zachowała sięteczka zatytułowana „Zapomogi”, w której znajduje się wiele próśb o pomoc z terenu całej diecezji. Widnieją na nich własnoręczne adnotacje Biskupa Ignacego o wsparciu oraz nadesłane podziękowania za otrzymaną pomoc czy teżteczka zawierająca odcinki wpłat dla potrzebujących prowadzona osobiście przez bp. Świrskiego²⁶. Ten pasterz o wielkim sercu zwykł mawiać z pełną świadomością: „wolałbym się pomylić i dać jałmużnę temu, komu nie powinienem niż odesłać z niczym pozostającego w rzeczywistej potrzebie”. W jednym ze wspomnień ks. prał. Józef Skorodiuk – jeden z biografów Sługi Bożego – podkreśla, że praktykowanie chrześcijańskiej caritas i wszelka pomoc bliźniemu była pasją jego życia²⁷.

Od 1966 roku stan zdrowia Biskupa Ignacego pogarszał się coraz bardziej. Wynikało to zarówno z wieku, jak i z choroby oczu, złamania nogi oraz zawału serca przebytego podczas uroczystości milenijnych w Białymstoku. Z wielką ufnością w Bożą Opatrzność znosił te cierpienia. Opiekujący się nim dr Walenty Hartwig, tak wspominał swojego pacjenta:

W czasie ostatniej choroby, spowodowanej niewydolnością serca, stan był stale ciężki, chwilami dramatyczny. Wielu już widziałem ludzi w stanie zagrożenia życia, jednakże ks. biskup Świrski chorował inaczej niż możni tego świata.

²⁵ I. Świrski, *List pasterski z okazji XVIII Tygodnia Miłosierdzia (15.10.1962)*, „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie” (1962), nr 10-12, s. 372.

²⁶ J. Babik, *Homo Dei...*, s. 127-128.

²⁷ M. Świder, *Biskup Ignacy Świrski...*, s. 28.

W najcięższych sytuacjach, gdy bardzo cierpiał, nie zwykł był biadać ani skarżyć się na swój los. Wobec udręku życia był mężny i cichy²⁸.

Biskup Ignacy Świrski zmarł w uroczystość Zwiastowania Pańskiego, 25 marca 1968 roku w domu biskupim w Siedlcach w obecności biskupa pomocniczego Wacława Skomoruchy. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w dniach 27-28 marca 1968 roku w katedrze siedleckiej z udziałem Prymasa Polski kard. Stefana Wyszyńskiego, Metropolity Krakowskiego kard. Karola Wojtyły, 32 biskupów, licznych delegacji akademickich, kapłanów diecezjalnych i zakonnych, sióstr zakonnych i wielkiej rzeszy wiernych. Podniosła i wzruszająca mowa pogrzebową wygłosił kard. Stefan Wyszyński. Podkreślając wyjątkowość osoby Zmarłego mówił w niej między innymi: „Szczególnie pasuje mi do tej postaci miano: *Homo Dei – Człowiek Boży*. On żył Bogiem, był pełen Boga. Wszystkie kategorie jego myślenia i działania były przejawianiem Boga. Odznaczał się dziecięcą wiarą, nie miał wątpliwości w wierze. Cechowała go chrześcijańska prostota i pokora”²⁹. Tak wyjątkowa postać niewątpliwie zasługuje na miano pasterza niezłomnego, zwłaszcza w aspekcie praktycznego realizowania przykazania miłości Boga i bliźniego.

Bibliografia

- Babik J., *Homo Dei – rzecz o biskupie Ignacym Świrskim*, [w:] *Kościół w Polsce. Dzieje i kultura*, XVIII, red. J. Walkusz, Lublin 2019.
- Dmowski R., *Biskup Ignacy Świrski w świetle ocen Wydziału do spraw Wyznań*, [w:] *Biskup Ignacy Świrski 1885-1968. Osoba i dzieło*, red. B. Błoński, Siedlce 2008.
- Hartwig W., *Lekarz profesor o śp. Arcypasterzu*, „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie” (1968), nr 11.
- Kisiel E., *Wspomnienia o biskupie Ignacym Świrskim*, [w:] *Chrześcijananie*, t. 17, red. B. Bejze, Warszawa 1986.
- Kraheil T., *Przez więzienia i obozy do kapłaństwa. Wojenne losy alumnów Seminarium Duchownego w Wilnie*, Białystok 2015.
- Lipiec D., Sławatyniec A., *Biskup Ignacy Świrski jako pasterz diecezji siedleckiej*, [w:] *Biskup Ignacy Świrski 1885-1968. Osoba i dzieło*, red. B. Błoński, Siedlce 2008.
- Matyska E., *Wspomnienia o biskupie Ignacym Świrskim*, [w:] *Chrześcijananie*, t. 17, red. B. Bejze, Warszawa 1986.
- Młyńczuk Z., *Parafia farna w Białymstoku*, Warszawa – Białystok, 1948-49, mps, Arch. Biblioteki Sem. Duch. w Białymstoku.
- Skorodiuk J., *Człowiek Boży. Życie duchowe biskupa Ignacego Świrskiego*, Siedlce 2015.

²⁸ W. Hartwig, *Lekarz profesor o śp. Arcypasterzu*, „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie” (1968), nr 11, s. 245.

²⁹ S. Wyszyński, *Biskup – jako zbiornik ożywej wody. Przemówienie żałobne w czasie pogrzebu śp. Biskupa Ignacego Świrskiego*, „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie” (1968), nr 11, s. 232.

- Skreczko A., *Ks. Ignacy Świrski – wychowawca i profesor (okres wileński i białostocki)*, [w:] *Biskup Ignacy Świrski 1885-1968. Osoba i dzieło*, red. B. Błoński, Siedlce 2008.
- Świder M., *Biskup Ignacy Świrski. Świadek miłosierdzia Bożego*, Siedlce 2018.
- Świrski I., *Curriculum vitae*, rps.; *Akta osobiste bpa I. Świrskiego*, mps, Archiwum Kurii Diecezjalnej w Siedlcach.
- Świrski I., *List pasterski z okazji objęcia rządów w diecezji siedleckiej (4.07.1946)*, „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie” (1946), nr 4-9.
- Świrski I., *List pasterski z okazji XVIII Tygodnia Miłosierdzia (15.10.1962)*, „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie” (1962), nr 10-12.
- Świrski I., *W obronie godności wesela*, Poznań – Warszawa – Lublin, 1949.
- Wyszyński S., *Biskup – jako zbiornik ożywczej wody. Przemówienie żałobne w czasie pogrzebu śp. Biskupa Ignacego Świrskiego*, „Wiadomości Diecezjalne Podlaskie” (1968), nr 11.
- Z Wilna do nieba. Upamiętnienie Ks. Bpa Ignacego Świrskiego*, scenariusz i reżyseria: M. Krzykowski, J. Świrski, produkcja: Fundacja Reduty Dobrego Imienia, Warszawa – Kraków 2017.